

DOI 10.31558/2307-2318.2024.2.1

УДК 330.341.1(477)

JELClassification: E20, O31, Q32

Григор О.О.

д.політ.н., професор, професор кафедри економіки та управління, ректор,

Черкаський державний технологічний університет

ORCID 0000-0002-5233-290X

e-mail: chdtu-cherkasy@ukr.net**Баранов Г.О.**

аспірант, викладач кафедри економіки та управління,

Черкаський державний технологічний університет

ORCID: 0000-0001-6407-9799

e-mail: glebbaranov91@gmail.com**ДІАГНОСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ**

Сьогодні економічний розвиток України має нові умови, які визначаються військовими ризиками, з одного боку, та інтеграцією до ЄС, з іншого. У цьому контексті головним викликом є визначення рушійних сил, які забезпечать економічне зростання в Україні з урахуванням впливу нових умов. Метою цієї статті є аналіз поточного стану та зміни тенденцій інноваційної діяльності в Україні до та під час війни, а також визначення перспективних напрямів інновацій розвитку в нових умовах. Результати дослідження показали, що інноваційні позиції України в міжнародних рейтингах погіршилися, в основному через наслідки війни. Єдина позитивна динаміка спостерігалася у зміні заявок на торгові марки. Виявлені проблеми в інноваційній сфері України значною мірою пов'язані з неефективною інноваційною політикою держави, яка потребує суттєвих змін як вже сьогодні, так і в повоєнний період. На основі отриманих результатів визначено ключові напрями вдосконалення інноваційної політики України в нових умовах. Найбільш перспективними секторами для розвитку інновацій в Україні в нових умовах визначено оборону та кібербезпеку, охорону здоров'я та медицину, освітні проекти, будівництво та інфраструктуру, сільське господарство та зелені технології.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал, інноваційні індикатори, економічний розвиток України, інтеграція з Європейським союзом.

Рис. 0, Табл. 0, Літ. 20.

Hryhor Oleh*Doctor of political sciences, professor, professor
Department of Economics and Management, rector**Cherkasy State Technological University*

ORCID 0000-0002-5233-290X

e-mail: chdtu-cherkasy@ukr.net**Baranov Hlib***graduate student, teacher of the Department of Economics and Management**Cherkasy State Technological University*

ORCID: 0000-0001-6407-9799

e-mail: glebbaranov91@gmail.com

DIAGNOSTICS OF IMPLEMENTATION POTENTIAL INNOVATIVE ECONOMY MODEL IN UKRAINE

At the current stage, the economic development of Ukraine is taking place in new conditions, which are determined by military risks, on the one hand, and integration into the EU, on the other. In this context, the main challenge is to determine the driving forces that will ensure economic growth in Ukraine, taking into account the impact of new conditions. One of the main driving forces is Ukraine's innovative potential, which is not only a guarantee of successful integration with the EU, but also the basis for the country's recovery. After all, success in the war largely depends on the use of innovative developments, Ukraine's accession to the European Community requires compliance with the Community's unification standards, including the use of innovative approaches in various fields, and the effective reconstruction of the country must be based on the use of innovative technologies. The purpose of this article is to analyze the current state and changing trends of innovative activity in Ukraine before and during the war, as well as to determine promising directions for its development in new conditions. To achieve this goal, a review of the main international innovation ratings (in particular, the Global Innovation Index, the European Innovation Rating and the Bloomberg Innovation Index) was conducted. The results showed that Ukraine's innovative position in international rankings worsened, mainly due to the consequences of the war: Analysis of key innovative indicators of Ukraine for the period 2011-2021 showed that a downward trend (about half) is observed for such indicators as expenditures, the number of researchers employed in the field. The only positive trend was observed in the change of trademark applications, which increased by 55% during this period. The dynamics of enterprises that introduced innovations and the number of enterprises that were engaged in innovative activities in Ukraine in the period 2010-2020 had an unstable character with tendencies towards growth and decline. The identified problems in the innovation sphere of Ukraine are largely related to the ineffective innovation policy of the state. On the basis of the obtained results, the key areas of improvement of Ukraine's innovation policy in the new conditions were determined. The most promising sectors for the development of innovations in Ukraine in the new conditions are defense and cyber security, health care and medicine, educational projects, construction and infrastructure, agriculture and green technologies.

Keywords: innovations, innovation potential, innovation indicators, economic development of Ukraine, integration with the European Union.

Постановка проблеми. Перехід до постіндустріальних зв'язків з громадськістю ознаменував появу інноваційної економічної системи, типової для всіх розвинених країн світу. Цифрові технології відіграють важливу роль для більшості населення сучасного світу, тому важливо об'єднати виробничий і розподільний потенціал всіх країн у всіх сферах суспільного життя. Більше того, економічна активність у глобалізованому світі відіграє важливу роль у вирішенні глобальних проблем. Таким чином, перехід до цієї економічної системи актуальний для країн, що розвиваються, в тому числі для України, завдяки чому вона підвищує рівень соціального забезпечення і співпрацює з великими країнами світу, з урахуванням цього необхідно вивчити, які досягнення в області інноваційної економіки Україна вже має і потребує найбільший розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для проведення цього дослідження було використано широкий спектр ресурсів, які надають інформацію про різні аспекти інноваційної економічної системи. Оскільки метою даного дослідження є економіка України, більшість джерел – це роботи українських вчених. На початкових етапах

дослідження Д. Хайген [1] та робота Ю. Харарі [2, с. 54] стали важливим джерелом інформації, оскільки дослідники дали загальний опис характеристик сучасної економіки та глобалізованого світу, відповідно, для визначення поточного стану України з точки зору інновацій та глобалізації необхідно було використовувати показники авторитетних європейських організацій. Зокрема, використовували Глобальний індекс інновацій, підготовлений Всесвітньою організацією інтелектуальної власності у 2022 р. Глобальний індекс інновацій включає підіндекс інноваційного внеску та інноваційного виробництва. Експерти розробили формулу, за якою розраховується співвідношення корпоративного, людського капіталу, інфраструктури та розвитку бізнесу до технологічного розвитку та творчої активності. Крім того, в дослідженні використовувалися показники індексу глобалізації [3], розробленого вченими швейцарського Інституту економічних досліджень. При розрахунку цього показника враховуються такі фактори, як рівень економічної інтеграції, участь у міжнародних організаціях, розвиток туризму, кількість телефонних переговорів між установами тієї чи іншої країни та представниками інших країн, відкритість економіки країни тощо. Важливо розуміти, що експерти надають не тільки статистичні дані, а й аналітичну інформацію. При розгляді питання про вплив цифровізації на економічну діяльність в Україні було відібрано кілька публікацій, присвячених конкретним аспектам. Зокрема, у своєму дослідженні В. Огієнко та ін. [4] змогли пояснити поточний стан розвитку онлайн-банкінгу в Україні та зосередитися на конкретних аспектах своєї діяльності у цій галузі. В дослідженні А. Кузнецової та ін. [5-6] узагальнюються аргументи та спростування в межах наукових дискусій щодо створення корпоративної цінності шляхом посилення зусиль, спрямованих на інноваційний розвиток підприємств, та пошуку найбільш підходящих організаційних форм для реалізації інноваційної політики як на національному, так і на регіональному рівнях. Наприклад, Н. Сидоренко та ін. [7] визначили тему маркетингу в Інтернеті та соціальних мережах і в своєму дослідженні виділили як загальні характеристики цього явища, так і поточний стан України. Що стосується вивчення ІТ-сектору, важливим джерелом є дослідження О. Карий та ін. [8], де автори розглядають це питання в контексті того, як державні установи можуть сприяти розвитку цього сектору економіки. Дослідники також зосереджуються на тому, що ІТ-індустрія не втратила свою ефективність під час пандемії і швидко розвивається на поточному етапі, навіть в умовах війни. Наприклад, В. Сусленко та ін. [9] досліджують криптовалюту як електронну платіжну систему на підприємствах. Дослідники аналізують перспективи і недоліки впровадження криптовалют для розвитку національної економіки. А науковці І. Кучерява і Н. Сорокіна [10] аналізували тему відновлюваних джерел енергії в Україні у своєму дослідженні, і не тільки висвітлили поточний стан цієї галузі в державі, а й змогли порівняти її досягнення з досягненнями інших країн. Що стосується прогнозів і методів розвитку інноваційної економіки в контексті міжнародного співробітництва, представлені результати дослідження А. Ільїної [11], в якому дослідниця розглядає можливість зміцнення міжнародного співробітництва шляхом стимулювання виробництва високотехнологічної продукції в Україні. Вчені Т. Стройко і О. Удовіченко [12] також вивчали можливість подальшої міжнародної співпраці та підкреслили досвід Ірландії в цьому контексті.

Проблема дослідницької теми цієї статті полягає в тому, що тематика інноваційних економічних систем настільки широка для будь-якої країни, що її вивчення вимагає розгляду багатьох різних аспектів. Крім того, важливо не тільки показати, які інноваційні системи існують в економіці України, а й виділити динаміку їх розвитку та впровадження, щоб визначити фактори, що впливають на впровадження інноваційного розвитку. Основним напрямком даної роботи буде розгляд важливих

досягнень української економіки в контексті розвитку інноваційних систем, а також подальших методів і перспектив її розвитку.

Складно вивчати тему інноваційної діяльності української економіки в умовах глобалізації, оскільки в цьому процесі необхідно враховувати безліч різних аспектів. Тому при вивченні цієї теми необхідно використовувати низку методів для створення найбільш об'єктивного і точного дослідження. На першому етапі ми використовували аналітичні методи. Важливо розуміти, що вивчення інноваційних економічних систем у контексті глобалізації вимагає ретельного відбору літератури, що містить інформацію про той чи інший аспект цього дослідження. Важливо було детально проаналізувати кожне джерело інформації та вибрати з них найважливішу. Зокрема, використання цього методу стає очевидним на етапі подання статистичних даних, оскільки орієнтовний показник може вказувати на ряд факторів, що впливають на розвиток країни. Другий етап дослідження характеризується застосуванням синтетичних методів. Після аналізу кожного з окремих аспектів предмета було важливо об'єднати отриману інформацію, щоб зробити нові висновки. Наприклад, цей метод був використаний для аналізу впливу процесу оцифрування на розвиток інтернет-банкінгу та прогнозів дослідників щодо майбутнього цього сектору економіки. Дослідження, третій етап. На цьому етапі використовувався метод втілення. Значна кількість інформації, тому необхідно було зосередитись на найважливіших аспектах. Четвертий етап дослідження. Оскільки його фаза була заключною, за цей час був застосований узагальнений метод. Важливо було узагальнити основні результати та узагальнити інформацію.

Оскільки дослідження носить теоретичний характер, під час його проведення не проводилося ніяких наукових експериментів. Багато ресурсів використовуються і є об'єктами вивчення в певних сферах економіки України, зокрема в репродуктивній енергетиці, банківському та IT-секторах.

Формулювання цілей статті. Мета даного дослідження – визначити, які інноваційні системи існують сьогодні в різних секторах української економіки. Важливо, що метою даної статті є не тільки опис і пояснення цих систем, а й висновок про запроваджені методи для їх майбутнього розвитку в контексті міжнародної діяльності, а також вивчення загальних показників інновацій та глобалізації декомунізації України серед усіх країн світу.

Виклад основного матеріалу. Одним з ключових елементів розвитку постіндустріального суспільства є ефективне функціонування інноваційної економіки. Цей тип економічної діяльності означає, що ключем до фінансового розвитку є не накопичення капіталу і природних ресурсів, як в індустріальних суспільствах, а розвиток інститутів, підготовка фахівців і впровадження сучасних технологій.

Це важливо, оскільки в сучасному світі комп'ютерні технології мають вирішальне значення для більшості населення світу на всіх рівнях суспільства. Немає необхідності витрачати велику кількість природних ресурсів на виробництво, але важливо мати високий рівень інструментів і фахівців, які знають, як їх використовувати. У той же час інновації в економіці полягають у розвитку технологій виробництва та забезпеченні якісної професійної освіти тих, хто використовує ці інструменти [1].

Одним з основних процесів, що відбуваються в даний час, є глобалізація, яка включає інтеграцію в багато сфер суспільного життя, включаючи економіку. Це дає можливість об'єднати зусилля для поширення сучасних технологій по всьому світу і, найголовніше, для розвитку суспільства в цілому. Наприклад, викиди вуглецю є серйозною проблемою в сучасному світі. Тому для досягнення цієї мети важливо розробити нові технології виробництва, які зменшують дифузію вуглекислого газу в

атмосфері та розподіляють його по всьому світу [2]. Таким чином, можна стверджувати, що інноваційна економіка може не тільки принести нові та ефективні методи виробництва, але і вирішити виклики сучасності.

Кінець століття був важким періодом для української економіки. Після розпаду Радянського Союзу виникло багато складних проблем, які необхідно було вирішити, і процес інтеграції України в глобалізовану економічну систему став дещо складним, але молода держава досягла успіху. Свідчення розвитку України в інноваційних та глобалізованих напрямках можна побачити у відповідному Індексі, створеному європейськими вченими. Згідно з Глобальним індексом інновацій, в 2013 р. Україна посіла 71 місце, 63 в 2014 р., 47 в 2019 р., 49 в 2021 р., а в 2022 р. – 57. Підкаталог «Innovation input» підвищує рейтинг глобального індексу інновацій, тоді як підкаталог «Innovation output» знижує його рейтинг [3].

Показники Глобального індексу інновацій за останні кілька років змінилися наступним чином: у 2013 р. індекс був 35,8; 2014 р. – 36,3; 2019 р. – 37,4; 2021 і 2022 рр. – 35,6 і 31,0 відповідно [9].

Для огляду Глобального індексу інновацій минулий рік був обраний з урахуванням конкретних соціально-політичних подій. Зокрема, в 2013 р. і на початку 2014 р. відбулися важливі події в сучасній історії України – Революція Гідності, в результаті якої українська держава взяла курс на зміцнення співпраці з країнами Заходу. 2019 р. – останній рік, коли світ ще не охоплений пандемією коронавірусу, а 2021 р. – період відновлення після кризи, спричиненої пандемією та глобальною економічною стабільністю. Події минулого року були особливо трагічними для України, оскільки у 2022 р. росія розпочала повномасштабне вторгнення в нашу державу [13].

Аналізуючи дані, ми можемо бачити, що глобальний індекс інновацій неухильно зростав з 2014 по 2019 рр., але цей індекс знизився ще більше після того, як пандемія почала стихати, а також через війну, яка сталася на Україні. Однак необхідно розуміти, що падіння глобального індексу інновацій після 2019 р. – це глобальна проблема, а не тільки українська. Зокрема, згідно з рейтингом країн світу, в якому цитуються наведені вище дані, з 2013 по 2019 рр. Україна займала 24-е місце. Україна програє в цьому рейтингу країнам Європейського Союзу і розвиненим країнам світу, таким як США і Китай [13]. У зв'язку з цим можна сказати, що українській державі необхідно зміцнювати співпрацю з європейськими країнами, що мають більший досвід в контексті інноваційного розвитку. У рейтингу «Індекс глобальної декомунізації» серед усіх країн світу з 2014 по 2022 рр. Україна незмінно посідала 39-40 місця [3].

Грунтуючись на цих даних, замість того, щоб взяти курс на посилення інтеграції молодій українській державі в світову економічну систему, яка почалася в 2014 р., українська економічна система знаходиться на досить високому рівні з точки зору інновацій та глобалізації, оскільки інші країни розвивалися протягом значного більшого періоду часу.

Щоб зрозуміти, які галузі промисловості повинні бути більш розвиненими, а які слід просувати, важливо поглянути на конкретні приклади розвитку інноваційної економіки в Україні. Перш за все, варто відзначити, що в 2019 р., згідно з електронним словником «Mysl», слово року – «оцифровка» [14]. Цей термін використовується для позначення процесу розповсюдження та впровадження цифрових технологій у суспільне та економічне життя. В цілому цифровізація є важливою тенденцією в сучасному економічному і соціальному житті у всіх розвинених країнах світу. Цифровізація має значний вплив на розвиток української економіки на різних рівнях активності, зокрема, банківський сектор є одним з них. Поширення цифрових технологій у цій галузі сприяє автоматизації багатьох транзакцій, щоб клієнт міг

здійснювати певні транзакції, не виходячи з дому та без допомоги персоналу банку. Крім того, цифрові технології можуть допомогти запобігти шахрайству. Прикладами впливу цифрових технологій, особливо в цій галузі, є додаток Приват24 від ПриватБанку або створення Monobank, першого онлайн-банку в Україні.

Перспективним напрямом розвитку онлайн-банкінгу в Україні є розвиток таких сфер, як Електронна комерція, онлайн-комерція, онлайн-страхування та роздрібний продаж послуг електронного банкінгу. Крім того, держава повинна заохочувати інновації та інформаційно-комунікаційні технології в банківському секторі. Завдяки розвитку вищеперелічених напрямів та посиленню державної підтримки Інтернет-банкінг виділяється як окремий сектор економіки, що, безумовно, сприятиме розвитку інноваційної системи економіки України [15].

У сфері фінансових ринків використання комп'ютерних технологій декомунізує та спрощує управління та моніторинг корпоративних фондів, а використання цих інструментів полегшує виконання фінансових контрактів між цими компаніями. У сфері підприємництва цифровізація підвищує ефективність моніторингу та регулювання ринку. Таким чином, завдяки використанню цифрових технологій можна проводити опитування з максимально можливою кількістю учасників, що дозволяє отримати уявлення про просування або відкриття певного продукту з каталогу. Крім того, впровадження технологій автоматизації на великих підприємствах дозволить швидко реагувати на зброї і забезпечувати ефективне виробництво [16].

Ще одним аспектом поліпшення оцифрування виробництва є поширення інформації про продукцію в рекламному просторі, тобто в соціальних мережах та Інтернеті. Завдяки використанню цього типу реклами традиційні методи реклами (рекламні щити, рекламні оголошення тощо) можуть бути змінені. Завдяки цьому можна зробити його набагато ефективніше. Він призначений для всіх споживачів, які їх бачать. Крім того, реклама в Інтернеті з використанням алгоритмів дозволяє показувати певні види товарів безпосередньо цікавлять вас людям. На прикладі України можна стверджувати, що останніми роками кількість фахівців з веб-дизайну та SMM (маркетингу в соціальних мережах) швидко збільшилася, і, виходячи з цього, роль продажів та реклами на цифрових ресурсах зростає [7]. Попередні аспекти оцифрування пов'язані з переходом бізнесу до цифрових ресурсів. Таким чином, вам не потрібно мати великий стартовий капітал і можливості, щоб відкрити свій власний неділю сьогодні, тому що його можна створити онлайн. Кількість таких магазинів в Україні швидко збільшилася під час пандемії коронавірусу, але суттєвим недоліком таких торгових майданчиків є те, що їхні власники практично не сплачують податки [13].

Наступний напрям економічної діяльності сприяє розвитку цифровізації в майбутньому. Перш за все, ми говоримо про збільшення гнучкості ІТ-інфраструктури, оскільки поширення комп'ютерних технологій у суспільстві сприяє розвитку ІТ-економіки. Наступне міркування полягає в тому, що цифрові технології дозволяють створювати нові проекти в зручному форматі і легко обробляти великі потоки даних. Крім того, комп'ютеризація забезпечує прозорість виробництва та безпеку даних клієнтів [8].

З самого початку використання електроенергії в суспільстві, її виробництво було важливою частиною економічної діяльності будь-якої країни світу. Протягом століття надмірний викид вуглецю в атмосферу став серйозною проблемою, особливо через діяльність електростанцій, що виробляють електроенергію за рахунок спалювання вугілля. Беручи це до уваги, основною тенденцією розвитку цього сектора економіки великих країн світу в майбутньому є збільшення частки репродуктивних ресурсів. Відновлювані джерела енергії-це потік енергії, поширений на Землі, такий як сонячна енергія, енергія вітру та гідроелектростанція. Багато країн Європейського Союзу

прагнули отримати 2/3 енергії, виробленої з відновлюваних джерел, до 2040 р. [17-18]. Важливо розуміти, що розвиток і підвищення ефективності виробництва електроенергії з таких джерел вимагає високого рівня розвитку інноваційних технологій та інвестицій в розвинених країнах, які прагнуть розвивати цю галузь.

Виходячи з наведених вище даних, галузь репродуктивної енергетики в Україні неухильно розвивається з 2014 р., і ми можемо спостерігати значне прискорення виробництва з 2019 р. Однак ми повинні розуміти, що роль відновлюваних джерел енергії у відсотках залишається досить низькою – 15,6% порівняно з іншими джерелами. Звичайно, цей показник вищий, ніж у 2014 р. (10,3%), але його все одно потрібно покращувати [19].

Україна має великі перспективи в контексті розвитку відновлюваних джерел енергії, особливо регіони, де розташовані Карпатські гори, дуже сприятливі для розвитку вітроенергетики, але ця можливість не використовується. Перспективною для розвитку є і біоенергетика, яка в даний час активно вивчається, і вже реалізовані проекти будівництва відповідних електростанцій в Миколаївській, Одеській, Харківській, Полтавській та Хмельницькій областях. Ще одним напрямом регенерації енергії є геотермальна енергія. І зокрема, в даний час в Україні ведуться активні дослідження з пошуку та відкриття місць залегання великої кількості термальної води, де можуть бути побудовані електростанції [10].

Однією з основних галузей сучасної інноваційної економіки є створення програмного забезпечення, створення цифрових інтерфейсів, безпека в інформаційному середовищі, тощо ІТ-сектор. Як зазначалося вище, комп'ютерні технології відіграють важливу роль у сучасному світі, визначаючи попит на продукцію, вироблену ІТ-фахівцями. Ця галузь в Україні розвивається швидкими і стабільними темпами, кількість зайнятих у цій сфері людей зростає, а міжнародне співробітництво з провідними світовими компаніями зміцнюється. Важливо, що ця галузь є однією з небагатьох в Україні, яка під час пандемії може не тільки втратити свій потенціал, а й, навпаки, збільшити його. Саме тому необхідно звернути увагу на регіональні особливості розвитку українського ІТ-сектору, оскільки регіональне університетське середовище є нерівномірним. З цієї причини в деяких регіонах ця галузь не дуже розвинена [8; 20]. Одним із способів вирішення цієї проблеми є збільшення державних замовлень на ноу-хау в сфері ІТ в тих областях, де ця галузь найменш розвинена.

Рідкоземельні метали, що використовуються в оборонній, космічній та автомобільній промисловості, є важливим ресурсом для розробки інноваційних технологій. Ці матеріали настільки цінні в сучасному світі, що на Землі дуже мало родовищ, тому великі країни світу роблять все можливе для їх видобутку. Одне з цих родовищ знаходиться в Україні, і видобуток цих матеріалів є перспективною галуззю в майбутньому України [19]. Важливо, щоб на законодавчому рівні було встановлено державний патронаж над цими родовищами, щоб контролювати видобуток.

На підставі представлених матеріалів можна стверджувати, що Україна вже вжила певних заходів щодо створення інноваційної економічної системи, але для швидкого розвитку їй доведеться запозичувати зарубіжний досвід, який вже досить розвинений у цій сфері. Тому важливо зміцнювати співпрацю, збільшуючи інвестиції іноземних компаній в українські підприємства. Проблема в цьому контексті полягає в тому, що Україна є свого роду транзитною країною, тобто не виробляє сучасні технології, а є сполучною ланкою декомунізації в торгівлі між іншими країнами [21]. Беручи це до уваги, необхідно стимулювати розвиток підприємств, що випускають високотехнологічну продукцію. Для цього держава повинна забезпечити всі умови для розвитку підприємництва, зокрема, для забезпечення сталого розвитку та підготовки високоспеціалізованих фахівців. Оскільки ці фактори можуть підвищити інвестиційну

привабливість країни.

Що стосується розробки інноваційних технологій на підприємстві, існують різні способи їх застосування в цьому контексті. Зокрема, до активних дій підприємства відносяться пошук інвестицій і створення інститутів з виробництва сучасної технологічної продукції. Пасивна поведінка передбачає пошук додатків і, як правило, створення інноваційних методів у маркетингу [21]. Приклад Ірландії важливий для України в контексті економічного розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва. Зазначені країни змогли розвинути найпрогресивніші сектори економіки завдяки іноземним інвестиціям. Для досягнення цієї мети були прийняті різні заходи, в першу чергу фінансова підтримка малого та середнього бізнесу, що сприяє їх швидкому розвитку та інвестиційної привабливості. Ще одним важливим кроком стала модернізація підприємства, яка створила можливості для виробництва сучасних видів товарів. В рамках міжнародного співробітництва Ірландія реформувала створення спеціальної пільгової податкової системи, яка полягала у створенні певних регіональних округів, в яких ставка податку на бізнес була знижена. Крім того, Ірландія змогла збільшити витрати на освіту за рахунок інвестицій, тому зросла кількість висококваліфікованих робітників, які можуть брати участь у виробництві інноваційних технологій на ірландському ринку праці [12].

За результатами дослідження можна стверджувати, що Україна має досить високі показники серед усіх країн світу за рівнем інновацій та глобалізації декомунізації. Однак слід розуміти, що в економіці ще є широкі можливості для розвитку інноваційної системи. Особливо важливо працювати над виробництвом сучасної технологічної продукції. Крім того, вже закладено старт розвитку виробництва електроенергії з жовтневих джерел, але всі можливості таких джерел використовуються в Україні по максимуму.

Одним із науковців, які вивчають тему розвитку сучасної економічної системи України в контексті змін глобалізації, стала О. Булькот та ін. [14]. Дослідники стверджують, що важливим елементом розвитку української економіки є створення ефективних механізмів управління. У цьому сенсі важливим завданням є надання підприємствам і виробничим організаціям сучасних технологій, що сприяють зростанню суспільного добробуту і формуванню сучасної економіки. На думку дослідників, важливим аспектом є, з одного боку, забезпечення окремих елементів економіки всім необхідним для розвитку сучасних технологій, з іншого – зміна загальної ситуації в країні, а також досягнення балансу державних і приватних інтересів, координація розвитку інноваційної економіки. Необхідно погодитися з цією точкою зору, оскільки основна частина дослідження підкреслює важливість державної політики та управління для розвитку економічної системи. Державна політика і управління повинні бути спрямовані не тільки на поліпшення внутрішньої економічної ситуації, а й на просування зовнішньої політики.

Основною темою досліджень є озеленення та захист навколишнього середовища. Оскільки ця тема є однією з найактуальніших у сучасному світі, тому може стати об'єднуючим декомунізуючим фактором у співпраці між багатьма країнами. Крім того, екологічне регулювання є одним із факторів, що сприяє розвитку інноваційної економіки, особливо в енергетичному секторі. Одним з основних способів вирішення цієї проблеми, на думку вчених, є розвиток державних інститутів і державної політики в цій області. Проблема екології та охорони навколишнього середовища в світі з кожним роком загострюється. Ця точка зору вірна, тому важливо почати роботу над поліпшенням цієї проблеми зараз. Крім того, можна додати, що розвиток економічної діяльності в контексті охорони природи сприяє зростанню суспільного добробуту. Наприклад, розвиток відновлюваних джерел енергії вимагає не

тільки розвитку технологій виробництва, а й розвитку технологій споживання. Важливим фактором, що визначає темпи і характер розвитку господарської діяльності на Україні, є війна, яка призвела до значних змін у багатьох сферах суспільства, включаючи економіку. Оскільки це досить обширна тема, яка вимагає окремого вивчення, дослідження не враховувало вплив війни на розвиток економічної діяльності. Сьогоднішня ситуація в Україні має рушійну силу, оскільки посилюється співпраця з Європейським Союзом та багатьма розвиненими країнами, особливо з США. Оскільки весь цивілізований світ готовий до співпраці з Україною, можна спрогнозувати, що після нашої перемоги українська економіка буде швидко розвиватися.

Висновки. В результаті цього дослідження було визначено місце України серед інших країн світу з точки зору інновацій та глобальної декомунізації. В результаті було зроблено висновок про те, що Україна у співпраці з країнами Європейського Союзу та іншими розвиненими країнами світу зробить вагомі кроки в стабілізації і розвитку економіки. Крім того, на основі показників змін Глобального індексу інновацій з 2013 по 2022 рр. було визначено, що політичні та соціальні події мали значний вплив на розвиток економічної діяльності.

У дослідженні аналізується вплив процесу оцифрування, який в останні роки значно просунувся в Україні і вплинув на розвиток інноваційної системи економіки. В результаті стало зрозуміло, які сфери цифровізації економіки мали найбільший вплив, наприклад це: банк, фінансовий ринок тощо.

Проаналізовано розвиток декомунізаційної енергетики в Україні, в результаті чого встановлено, що цей сектор генерації активно розвивається з 2014 р., але показники загальної значущості серед усіх інших способів виробництва електроенергії в країні низькі. Було розглянуто, які регіони мають найбільший потенціал для розвитку даної репродуктивної енергії.

Ще одна сфера інноваційної економіки, розглянута в цій статті – це ІТ- сектор. В результаті аналізу було визначено, що ця галузь є однією з найперспективніших в економіці України, проте існує проблема нерівномірного розподілу фахівців по регіонах. Одним з основних способів вирішення цієї проблеми є збільшення кількості державних замовлень у ЗВО регіону, які цього найбільше потребують.

Іншим аспектом дослідження є розгляд питання про видобуток рідкоземельних металів, який дуже актуальний в сучасному світі, враховуючи актуальність у виробництві багатьох сучасних матеріалів і той факт, що вони не набули широкого поширення в світі. Український уряд повинен проводити політику щодо збільшення виробництва цих металів і захисту родовищ.

В цілому виявилось, що важливим фактором розвитку інноваційної економіки є співпраця з більш розвиненими країнами, щоб вчитися на їхньому досвіді. Тому український уряд повинен проводити політику розвитку малого бізнесу в країні, щоб зміцнити її. Також був проаналізований Ірландський досвід, і стало ясно, що деякі з методів, використовуваних цією країною, можуть бути застосовані в Україні. Зокрема, мають бути декомунізовані пільгові регіональні зони для інвесторів, серед яких має бути встановлена низька ставка податку. В Україні необхідно почати виробництво високотехнологічної продукції, щоб можна було значно зміцнити співпрацю з іншими країнами і розвинути економіку України сучасного типу. Важливим є питання розвитку управління та адміністрування в певних аспектах та секторах економічної діяльності, вплив війни на українську економіку та повоєнний розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hagen D. Sustainable Event Management: New Perspectives for the Meeting Industry Through Innovation and Digitalisation? *Innovations and Traditions for Sustainable*

Development. 2021. P. 259-275.

2. Harari U.N. XXI Lessons for the XXIst Century. Vintage Books. 2019. URL: <https://www.amazon.com/Lessons-21st-Century-Yuval-Harari/dp/0525512179>. (дата звернення: 03.06.2024).

3. Suggested citation: World Intellectual Property Organization (WIPO). *Global Innovation Index 2022: What is the future of innovation-driven growth?* Geneva: WIPO, 2022. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-en-main-report-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>. (дата звернення: 03.06.2024).

4. Огієнко В.І., Луняков О.В., Лісняк О.Ю. Інтернет-банкінг як перспективний напрям розвитку ринку фінансових послуг. *Ефективна економіка*. 2012. №6. С. 27-31.

5. Kuznetsova A., Kalynets K., Kozmuk N., & Vozna L. Innovative management in global financial CSR governance. *Marketing and Management of Innovations*. 2018. № 2. P. 262-269.

6. Kuznyetsova A.Y., Zherybylo I.V., Klipkova O.I. & Kozmuk N.I. Creation of the value of national enterprises with the help of the innovation centers in the cluster formations. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2019. № 2(29). P. 391–402.

7. Sydorenko N., Mitchuk O., Holik O., Diahovchenko L., Havryliuk I., Myronets N. Improving the Financial Stability of IT Companies through Social Media Marketing. *Wseas transactions on business and economics*. 2022. Vol. 19. P. 1621-1632.

8. Карий О.І., Гальків Л.І., Цапулич А.Ю. Розвиток ІТ-сфери України: чинники та напрями активізації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Проблеми економіки та управління. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. Том 5. №1. С. 42–55.

9. Suslenko V., Zatonatska T., Dluhopolskyi O., Kuznyetsova A. Use of cryptocurrencies Bitcoin and Ethereum in the field of e-commerce: case study of Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2022. Vol. 1(42). P. 62-72.

10. Kucheriava I.M., Sorokina N.L. Renewable energy in the world and in Ukraine will stagnate in 2019 – early 2020. *Гідроенергетика України*. 2015. vol. 1(2). P. 38–44.

11. Ільїна А. Бюджетні інвестиції у людський капітал за масштабної кризи. *Scientia Fructuosa*. 2022. № 2. С. 21-35.

12. Стройко Т. В., Удовіченко О. Р. Розвиток української економіки в умовах глобалізації: уроки ірландського досвіду. *Економіка і суспільство: Мукачівський державний університет*. 2018. Вип. 19. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/35.pdf (дата звернення: 03.06.2024).

13. Patma T.S., Wardana L.W., Wibowo A., Narmaditya B.S., Akbarina F. The impact of social media marketing for Indonesian SMEs sustainability: Lesson from Covid-19 pandemic. *Cogent Business & Management*. 2021. Vol. 8. № 1. P. 123-127.

14. Булкот О. Особливості релокації бізнесу українськими підприємствами в умовах війни. *Трансформація моделі соціально-економічного розвитку в умовах відновлення України та інтеграції з ЄС: збірник тез доповідей III Міжн. наук.-прак. конф. (м. Луцьк, 15 трав. 2023 р.)*. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С. 42-44.

15. Prokopenko O. Internet banking market of the future: formation and development. *Futurity Economics & Law*. 2021. №1. P. 23-28.

16. Bisht D., Kathuria S., Gehlot A., Chhabra G., Tiwari P. Cyber Physical System Role in Stock Market. *2023 IEEE Devices for Integrated Circuit (DevIC), Kalyani, India*. 2023. P. 203-206.

17. Gabriele Z. Green Electrical Energy Storage: Science and Finance for Total Fossil Fuel Substitution. New-York: McGraw Hill., 2020. 336 p.

18. Cherniaieva O., Kulinich T., Gutsul T., Korolkov, V., Gubar, O. Innovative

transformations of Ukraine's economy in the context of globalization: theoretical and analytical aspects. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 1(48), P. 249–257.

19. Пономаренко О., Самчук А., Вовк К., Заяць О., Кураєва І. Новітні аналітичні технології для визначення рідкіскоземельних елементів у гранітоїдах українського щита. *Наука та інновації*. 2021. Том 17. № 1. С. 96-102.

20. Zakharova, O., Prodanova, L. The Potential of Higher Education in Ukraine in the Preparation of Competitive IT Specialists for the Post-War Recovery of the Country's Economy. *Information Technology for Education, Science, and Technics. ITEST 2022*. In: Faure, E., Danchenko, O., Bondarenko, M., Tryus, Y., Bazilo, C., Zaspá, G. (eds). *Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies*, vol 178. Springer, Cham. 2023. Pp. 582-595.

21. Kalaman O., Volodina O., Mandrikin D. Innovative development strategy formation of the modern enterprise. *Food Industry Economics*. 2018. №10(2). URL: <https://doi.org/10.15673/fie.v10i2.963>. (дата звернення: 03.06.2024).

REFERENCES

1. RHagen, D. (2021). Sustainable Event Management: New Perspectives for the Meeting Industry Through Innovation and Digitalisation? *Innovations and Traditions for Sustainable Development*. URL: https://www.researchgate.net/publication/355353497_Sustainable_Event_Management_New_Perspectives_for_the_Meeting_Industry_Through_Innovation_and_Digitalisation. (date of application: 03.06.2024).

2. Harari, U.N. (2019). *XXI Lessons for the XXIst Century*. Vintage Books. URL: <https://www.amazon.com/Lessons-21st-Century-Yuval-Harari/dp/0525512179>. (date of application: 03.06.2024).

3. Suggested citation: World Intellectual Property Organization (WIPO). (2022). *Global Innovation Index 2022: What is the future of innovation-driven growth?* Geneva: WIPO. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-en-main-report-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>. (date of application: 03.06.2024).

4. Ogienko, V.I., Lunyakov, O.V., & Lisnyak, O.Yu. (2012). Internet banking as a perspective direction of development of the market of financial services. *Efficient economy*, 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1217&p=1>. (date of application: 03.06.2024). [in Ukrainian].

5. Kuznetsova, A., Kalynets, K., Kozmuk, N., & Vozna, L. (2018). Innovative management in global financial CSR governance. *Marketing and Management of Innovations*, 2. URL: <http://doi.org/10.21272/mmi.2018.2-21>. (date of application: 03.06.2024). [in Ukrainian].

6. Kuznyetsova, A.Y., Zherybylo, I.V., Klipkova, O.I. & Kozmuk, N.I. (2019). Creation of the value of national enterprises with the help of the innovation centers in the cluster formations. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(29). URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i29.172364>. (date of application: 03.06.2024).

7. Sydorenko, N., Mitchuk, O., Holik, O., Diahovchenko, L., Havryliuk, I., & Myronets, N. (2022). Improving the Financial Stability of IT Companies through Social Media Marketing. *Wseas transactions on business and economics*, 19.

8. Kariy, O.I., Halkiv, L.I., & Tsapulich, A.Yu. (2021). Development of the IT sphere of Ukraine: factors and directions of activation. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series: Problems of economics and management*. Lviv: Publishing House of Lviv Polytechnic, 5, 1. [in Ukrainian].

9. Suslenko, V., Zatonatska, T., Dluhopolskyi, O. & Kuznyetsova, A. (2022). Use of

crypto-currencies Bitcoin and Ethereum in the field of e-commerce: case study of Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 1(42).

10. Kucheriava, I.M., & Sorokina, N.L. (2015). Renewable energy in the world and in Ukraine will stagnate in 2019 – early 2020. *Hydroenerhetyka Ukrainy*, 1(2).

11. Ilyina, A. (2022). Budgetary investments in human capital during a large-scale crisis. *Scientia Fructuosa*, 2. [in Ukrainian].

12. Stroyko, T.V., & Udovichenko, O.R. (2018). Development of the Ukrainian economy in conditions of globalization: lessons from the Irish experience, 19. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/35.pdf. (access date: 06/03/2024). [in Ukrainian].

13. Patma, T.S., Wardana, L.W., Wibowo, A., Narmaditya, B.S., & Akbarina, F. (2021). The impact of social media marketing for Indonesian SMEs sustainability: Lesson from Covid-19 pandemic. *Cogent Business & Management*, 8, 1.

14. Bulkot, O. (2023). Peculiarities of business relocation by Ukrainian enterprises in war conditions. *Transformation of the model of socio-economic development in the conditions of restoration of Ukraine and integration with the EU: a collection of theses of reports of the III International Scientific and Practical Conference*, Lutsk, May 15, 2023. Lutsk: Vezha-Druk. [in Ukrainian].

15. Prokopenko, O. (2021). Internet banking market of the future: formation and development. *Futurity Economics & Law*, 1. URL: <https://doi.org/10.57125/FEL.2021.0325.4>. (date of application: 03.06.2024).

16. Bisht, D., Kathuria, S., Gehlot, A., Chhabra, G., & Tiwari, P. (2023). Cyber Physical System Role in Stock Market. *2023 IEEE Devices for Integrated Circuit (DevIC)*, Kalyani, India.

17. Gabriele, Z. (2020). Green Electrical Energy Storage: Science and Finance for Total Fossil Fuel Substitution. New-York: McGraw Hill. URL: https://www.amazon.com/Green-Electrical-Energy-Storage-Substitution-book/dp/B01KUG74VQ/ref=sr_1_6?crid=1VJZ15VLJ. (date of application: 03.06.2024).

18. Cherniaieva, O., Kulinich, T., Gutsul, T., Korolkov, V., & Gubar, O. (2023). Innovative transformations of Ukraine's economy in the context of globalization: theoretical and analytical aspects. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48). URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3977>. (date of application: 03.06.2024).

19. Ponomarenko, O., Samchuk, A., Vovk, K., Zayats, O., Kuraeva, I. (2021). Latest analytical technologies for determination of rare earth elements in granitoids of the Ukrainian shield. *Science and innovation*, 17, 1. [in Ukrainian].

20. Zakharova, O., Prodanova, L. (2023). The Potential of Higher Education in Ukraine in the Preparation of Competitive IT Specialists for the Post-War Recovery of the Country's Economy. *Information Technology for Education, Science, and Technics. ITEST 2022*. In: Faure, E., Danchenko, O., Bondarenko, M., Tryus, Y., Bazilo, C., Zaspas, G. (eds). *Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies*, 178. Springer, Cham., 582–595.

21. Kalaman, O., Volodina, O., & Mandrikin, D. (2018). Innovative development strategy formation of the modern enterprise. *Food Industry Economics*, 10(2). URL: <https://doi.org/10.15673/fie.v10i2.963>. (date of application: 03.06.2024).